

Europa en welvaart

De landen van de economische en monetaire unie (EMU) hebben een stabiliteitspact gesloten. Dit stabiliteitspact heeft betrekking op de waarde van de euro. Afgesproken is dat deze waarde stabiel gehouden zal worden. Zoals bekend speelt de Europese Centrale Bank (ECB) hierbij een belangrijke rol.

De landen die toegetreden zijn tot de EMU hebben onderling afgesproken dat hun begrotingstekort niet boven de 3% van het BBP mag komen en dat hun staatsschuld onder de 60% van het BBP zal blijven. Deze afspraak is gemaakt om de waarde van de euro te stabiliseren. Immers een groot tekort van de overheid betekent hogere bestedingen en hogere bestedingen kunnen leiden tot inflatie.

We weten dat een te hoge inflatie nadelig zal zijn voor de wisselkoers van de euro. Het stabiliteitspact is weliswaar gericht op de interne waarde van de munt maar door de interne waarde (binnenlandse koopkracht) te stabiliseren stabiliseer je tegelijk ook de externe waarde (wisselkoers).

Het invoeren van een gezamenlijke munt tezamen met het oprichten van een economische unie heeft, naar alle waarschijnlijkheid, een positief effect gehad op de welvaart van de betrokken landen. Een economische unie is een gemeenschappelijke markt uitgebreid met een gemeenschappelijke economische politiek. Een gemeenschappelijke markt is een douane-unie waarbij ook nog eens vrij verkeer van productiefactoren bestaat. De EMU kent dus een vrij verkeer van goederen en diensten. Dit betekent dat er onderling geen invoerrechten worden geheven (net als bij een vrijhandelszone). Daarnaast kent de EMU een gemeenschappelijk invoertarief ten opzichte van andere landen (net als bij een douane-unie). Verder kunnen productiefactoren vrij in- en uitgevoerd worden (= gemeenschappelijke markt).

Toch is niet iedereen even enthousiast over de EMU. Hoewel de vrije internationale handel ontegenzeggelijk heeft geleid tot welvaartsverbetering door een betere benutting van comparatieve kostenverschillen (andere landen maken producten tegen lagere opofferingskosten) heeft het voor sommigen toch tot persoonlijke welvaartsvermindering geleid (dit had niet gehoeven omdat efficiëntieverbeteringen welvaartsverhogend voor iedereen kunnen zijn; moeten verliezers uiteraard wel gecompenseerd worden).

We spreken van comparatieve kostenverschillen als een land een bepaald product goedkoper maakt, uitgedrukt in de goederen die het daarvoor moet opofferen, dan een ander land.

Voorbeeld:

Nederland kan tomaten kweken of bier brouwen. Voor iedere kilo tomaten gekweekt heeft Nederland 5 liter bier moeten opofferen. In Duitsland kunnen beide goederen ook geproduceerd worden. Daar moet echter voor iedere kilo tomaten 10 liter bier worden opgeofferd.

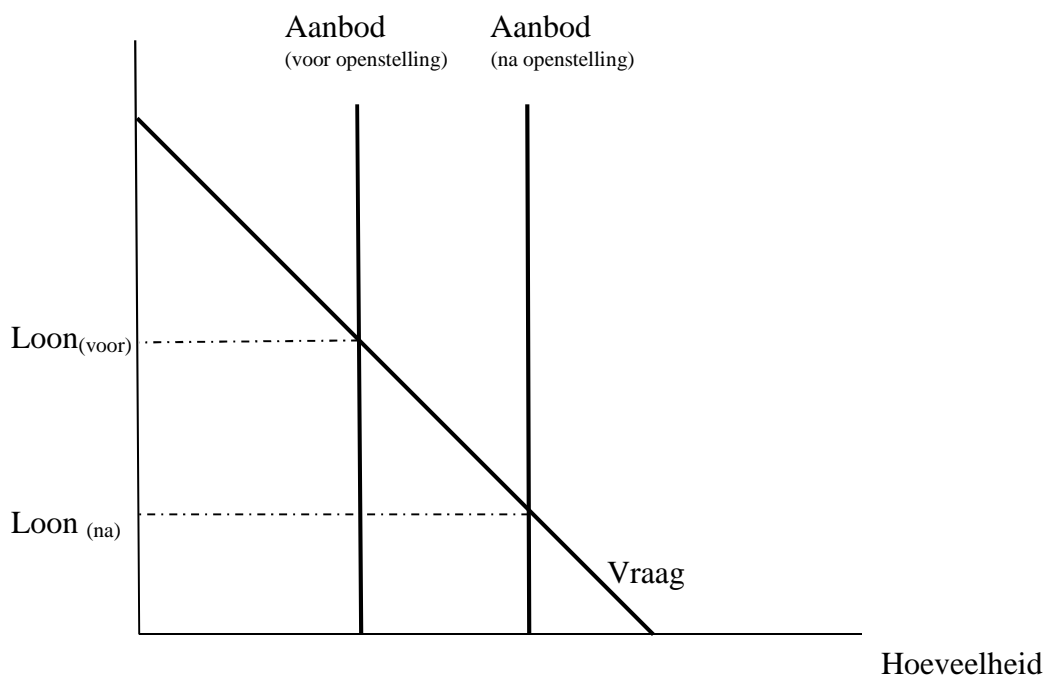
In Nederland kost een kilo tomaten dus minder dan in Duitsland. In Duitsland is bier echter goedkoper. Per liter betaal je in Duitsland 100 gram tomaten terwijl je in Nederland voor hetzelfde product 500 gram tomaten betaalt. Als Nederland en Duitsland onderling gaan handelen en Nederland produceert uitsluitend tomaten en Duitsland uitsluitend bier kunnen beide landen hiervan profiteren. Immers stel dat op de internationale markt een kilo tomaten verkocht wordt voor 6 liter bier. Nederland koopt bier dan goedkoper in dan ze het zelf had kunnen maken en Duitsland kan tomaten goedkoper invoeren dan ze het zelf had kunnen

maken. Een win-win-situatie. Internationale handel tegenwerken is dus inefficiënt. Een gemeenschappelijke markt is in het voordeel van iedereen.

Toch is het niet zo vreemd dat sommigen tegen de gemeenschappelijke markt zijn. Het bovenstaande voorbeeld maakt dit eigenlijk al duidelijk. Doordat Duitsland bier goedkoper maakt dan Nederland heb je als bierbrouwer in Nederland geen werk meer. Persoonlijk merk je dan niets van een welvaartsverbetering. Je zit gewoon zonder werk.

Dat we in zo'n situatie toch van een welvaartsverbetering spreken komt omdat we arbeid als een volkomen homogeen goed hebben beschouwd. De bierbrouwer wordt onmiddellijk tomatenkweker. De mobiliteit op de arbeidsmarkt is oneindig groot. In de werkelijkheid is dat uiteraard niet het geval.

We kunnen de gevolgen van een gemeenschappelijke markt ook vanuit het perspectief van de arbeider bestuderen. De onderstaande grafiek brengt de situatie op de arbeidsmarkt in beeld:

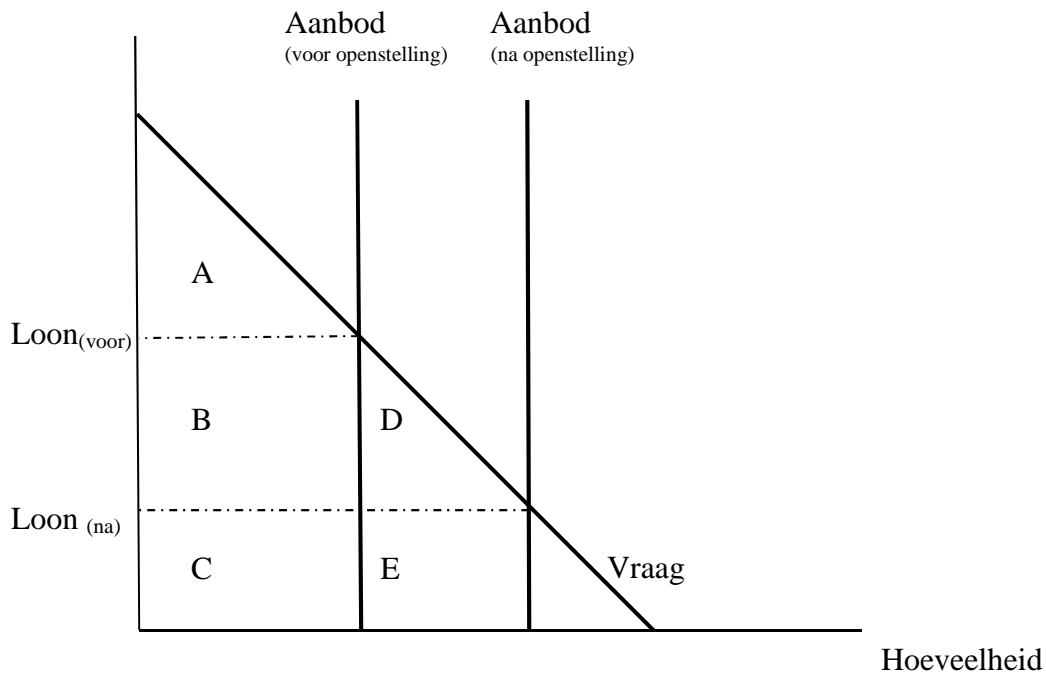


Toelichting:

Het aanbod van arbeid is volkomen inelastisch. Door het openstellen van de grenzen is het aanbod van arbeid in dit land toegenomen. Het loon is daardoor gedaald.

De gevolgen op de welvaart kunnen worden bestudeerd door naar het surplus te kijken dat toekomt aan de vragers en aanbieders van arbeid.

De volgende grafiek brengt dat in beeld:



Voor de openstelling van de grenzen was het surplus van de vragers naar arbeid (de producenten) gelijk aan A. Het surplus van de aanbieders van arbeid (de werknemers) was gelijk aan B + C.

Door de openstelling van de grenzen wordt het surplus voor de producenten duidelijk groter. Immers hun surplus is nu A + B + D. Het surplus voor de arbeiders in het binnenland daalt. Immers hun surplus is nu C. De buitenlandse arbeiders hebben als surplus E.

Duidelijk is dat het totale surplus is toegenomen. Echter voor de binnenlandse arbeiders heeft dit weinig opgeleverd. Zij zijn B aan surplus kwijtgeraakt.